ZENDEGI-SALAM
ضمیمه روزنامه خراسان
یک‌شنبه • ۱۴ بهمن ۱۳۹۷
۲۷ جمادی الاول ۱۴۴۰ • ۳ فوریه ۲۰۱۹
شماره ۲۰۰۲۹
۱۲۵۲

بررسی دلایل وجود شوخی های نامناسب در فیلم های کمدی اخیر در گفت و گو با فاطمه گودرزی و یک جامعه شناس

هر چی سخیف تر، فروشش بیشتر!

نسیم سهیلی | روزنامه‌نگار

پرونده

هنوز خاطره فیلم های طنز موفقی چون «آپارتمان نشین ها»، «لیلی با من است»، «بی پولی»، «سن پطرزبورگ» و... در یادها مانده است. فیلم های فاخری که در عین خنداندن از مرزهای ادب نمی گذشت و مخاطب را با هر سلیقه ای راضی نگه می داشت. این روزها اما فیلم هایی با شوخی های مبتذل از جمله قانون مورفی، کُلمبوس، وای آمپول، تخته گاز و... به عنوان کمدی بر پرده سینماها در حال اکران بوده و با استقبال قابل توجه مخاطبان نیز روبه رواست به طوری که چهار فیلم پرفروش جدول سینمایی کشور را تسخیر کرده است. همین چند وقت پیش بود که فیلم هزارپا که پر از شوخی های نامناسب بود، رکورد فروش تاریخ سینمای ایران را شکست بنابراین باید پذیرفت که وضعیت کیفی سینمای کمدیِ این روزهای ما، زیاد خوب نیست. طبیعتا قرار نیست کمدی ها پیام مهمی داشته باشند اما انتظار عجیبی نیست اگر بخواهیم دست کم کمدی هایی ببینیم که مناسب همه اعضای خانواده باشند در پرونده امروز زندگی سلام، دلایل اصلی این موضوع را در گفت و گو با فاطمه گودرزی و دکتر حامد بخشی، بررسی و معرفی خواهیم کرد.

علل اکران زیاد فیلم های کمدی سخیف

شمار فیلم هایی که نام طنز را یدک می کشند و برای خنداندن مخاطب به هر حربه ای چنگ می اندازند، اندک نیست. در ادامه اشاره ای به وضعیت وخیم سینمای طنز و دلایل ساخت کمدی هایی با شوخی های نامناسب خواهیم کرد.

وقتی خلاق نیستیم: نداشتن خلاقیت فیلم سازان در سوژه فیلم نامه ها و فقر ژانرهای متنوع در سینما باعث شده بن مایه بیشتر فیلم ها، کمدی هایی در سطح ضعیف و گاهی هم سخیف باشد.

خلأ برنامه طنز با کیفیت در تلویزیون: خلأ برنامه های مفرح، سرگرم کننده و جذاب در صدا و سیمای ما هم مشاهده می شود.

دغدغه مالی اهالی سینما: این روزها باب شده، کارگردان هایی که در ژانرهای مختلف تجربه های قابل توجه و موفقی دارند، به سمت ساخت کمدی کشیده شوند. این میل و اشتیاق به ساخت کمدی و به دست آوردن گیشه، جز دغدغه مالی چه می تواند باشد؟ از سوی دیگر کمدین شدن بازیگران مطرح سینما یا همان ستاره و سلبریتی ها را نیز می توان به ساخت فیلم هایی از این دست مرتبط دانست.

استقبال زیاد تماشاگران: این مخاطبان هستند که می توانند سطح سلیقه جامعه را افزایش دهند. آن ها می توانند انتظار داشته باشند فیلم خوب ببینند و این را از فیلم سازان مطالبه کنند اما مخاطبی که مشکلات روزانه زیادی دارد و برای فرار از آن به طنز پیامکی و تلگرامیِ سطح پایین می خندد و با مفهوم فیلم خوب و کمدی فاخر بیگانه شده است، از فیلم های مبتذل حمایت می کند که این حمایت، فروش بیشتر و این فروش بیشتر؛ تولید افزون تر را به دنبال خواهد داشت.

فاطمه گودرزی، از علل سخیف شدن فیلم های کمدی می گوید

کسی که با شوخی های تلگرامی فیلم می سازد هنرمند نیست!

هنرمند نام آشنای سینما و تلویزیون که در چند فیلم طنز نیز حضور داشته است، از شرایط سینمای طنز امروز راضی نیست. به سراغ فاطمه گودرزی، این پیش کسوت هنری رفته ایم تا درباره سینمای کمدی با ایشان گپ و گفتی داشته باشیم:

وضعیت سینمای طنز این روزها را چگونه می بینید؟

برای من به شخصه، سینمای طنز امروز وضعیت جذابی ندارد اما برای مردم دارای جذابیت است و آن را دوست دارند! این را از فروش زیاد فیلم ها می توان دریافت.

به نظرتان چرا فیلم های کمدیِ سخیف در چند سال اخیر، پرفروش شده است؟

سردمداران بخش های هنری که بایدیک گام از مردم جلوتر باشند، اعم از تهیه کننده و کارگردان تنها به دنبال کسب درآمد و به دست آوردن گیشه هستند که البته این موضوع برگرفته از شرایط اقتصادی جامعه است. اهالی سینما از فروش هر فیلمی خوشحال می شوند و برایشان تنها چرخیدن این صنعت مهم است. این کمک به صنعت سینما خوب است اما پایین آمدن سطح فرهنگ مردم از آسیب های ساخت کمدی های سخیف است.

به نظر شما می شود با حفظ اصول اخلاقی، فیلم طنز فاخر ساخت؟

بله اما متاسفانه این روزها فیلم های سخیف مرزهای شوخی را رد می کنند. کسانی که با کمک گرفتن از جوک های تلگرامی و فضای مجازی، به اصطلاح فیلم کمدی می سازند؛ هنرمند نیستند! فیلم باید موضوعی برگرفته از خود جامعه داشته باشد و در حد و اندازه نمایش روی پرده سینما باشد نه صرفا برای کسب درآمد.

آیا به مرور زمان و با ادامه ساخت این نوع فیلم های بفروش و سخیف، سطح سلیقه مردم نزول خواهد کرد؟

در بلند مدت نمی دانم چه اتفاقی خواهد افتاد اما چنان چه هم اکنون سطح سلیقه مخاطب نزول پیدا کرده است، امکان وقوع این اتفاق در آینده نیز وجود دارد. فیلم طنزی که مثلا ۲۰ میلیارد می فروشد، یعنی این که بعضی از مخاطبان این فیلم را چندین بار دیده اند چون با یک بار دیدن، یک فیلم این قدر فروش نمی کند و این نشان دهنده سطح سلیقه مردم است!

چرا مردم به دیدن چنین فیلم هایی این قدر علاقه نشان می دهند؟

مردم حوصله دیدن فیلم درام را ندارند و از اکران این نوع فیلم ها ناراحت هم می شوند. آن ها دوست دارند بخندند و شاد باشند و از این بابت حق دارند. به هم ریختگی جامعه از نظر اجتماعی، اقتصادی و سیاسی در لایه های مختلف فرهنگی از جمله سینما و سلیقه مردم اثر گذاشته است. این به هم ریختگی را در همه جا می بینیم زیرا همه این مسائل به هم ارتباط دارد و تقصیر مردم نیست.

فکر می کنید نبود درام قوی می تواند دلیلی بر این اتفاق باشد؟

نه این طور نیست. ما درام قوی هم داشتیم اما باز می بینیم، مردم از فیلم های کمدی استقبال بیشتری می کنند و آثار کمدی جزو فیلم های پرفروش جدول اکران است!

در هالیوود و دیگر کشورها هم کمدی های سخیف و بفروش ساخته می شود. آیا آن ها هم مشکلات ما را دارند؟

در دیگر کشورها، انسان ها در طیف های مختلف به دیدن انواع فیلم ها می روند و فیلم ساز از ساخت فیلم در ژانرهای مختلف ضرر نمی کند اما در کشور ما ساخت فیلم در ژانری به جز کمدی، این روزها ضرر است و البته تا آن جا که من می دانم فیلم های کمدی سخیف کشورهای دیگر تنها برای خاورمیانه و کشورهای جهان سوم ساخته می شود و در اکران کشورهای خودشان هم زیاد موفق نیست. در کشورهای دیگر در کنار کمدی های سخیف، کمدی های قوی هم ساخته می شود و این مخاطب است که انتخاب می کند، کدام را ببیند و اگر در کشور ما هم این اتفاق بیفتد، مردم می توانند، انتخاب کنند.

دکتر «حامد بخشی»، جامعه شناس از دلایل اقبال مردم به کمدی های سخیف می گوید

نیاز به احساس شادی بیشتر!

گاهی اقبال مردمی به فیلم ها به یک نوع ژانر است و آن ژانر محبوب می شود و دلیل آن این است که انسان ها به دنبال تخلیه یا به دست آوردن هیجان هستند بنابراین در جامعه ای که مثلا احساس نیاز به هیجانات عاطفی رمانتیک وجود دارد، فیلم های رمانتیک هر چقدر ضعیف یا قوی باشند، از آن ها استقبال می شود. در چند سال گذشته در جامعه ما گرایش عمومی مردم به ژانر کمدی بوده است. تمایل به هیجانات از نوع شادی نیز مورد نیاز است و احساس نیاز به شادی در فضای جامعه، زیاد برانگیخته می شود و این ایجاب می کند مردم به دنبال زمینه هایی بروند که آن احساس را ارضا کند پس اقبال عمومی به ژانر کمدی به خاطر احساس نیاز به شادی است. اقبال مردم به ژانر کمدی سینمایی به خودی خود موجب افزایش کمدی های سخیف نمی شود بلکه منجر به انتقال فیلم ها از دیگر ژانرها به ژانر کمدی می شود. امروزه در سینمای ما یک فیلم سخیف کمدی از یک فیلم قوی اجتماعی بیشتر می فروشد که می توان از آن به عنوان یک آسیب در حوزه فرهنگ یاد کرد و این برای متولیان فرهنگی، آزار دهنده است. بین ساخت فیلم سخیف کمدی و استقبال جامعه از آن ارتباط مستقیم وجود دارد. عرضه در سینما نیز مانند حوزه های دیگر خودش را با تقاضا هماهنگ می کند پس استقبال یا استقبال نکردن مردم از فیلم های کمدی سخیف موجب کاهش تولید آن ها خواهد شد.

آسیب های اکران زیاد فیلم های کمدی سخیف بر جامعه

عادی شدن ابتذال

هر وقت صحبت از اکران افسار گسیخته کمدی های سخیف می شود، عده ای در پاسخ، به سلیقه و ذائقه مخاطب این فیلم ها استناد می کنند و طرفدار داشتن را دلیل موجهی برای ساخته شدن این دست فیلم ها می دانند. بعضی هم با استدلالی مشابه گروه اول، توصیه می کنند: «خب تو نبین». نکته مهمی که در نگاه ساده انگارانه به این قضیه مغفول می ماند، طیف گسترده مخاطبان سینما و قدرت شگفتش در تأثیر گذاری است. منظور از این تأثیر گذاری البته از آن نوعی نیست که از آثار مهم سینمایی سراغ داریم بلکه وجهی منفی است که عادی سازی ابتذال را در پی دارد. هر آن چه عقل سلیم حکم به قبحش می دهد، در کمدی های سطح پایین، جالب و بامزه و بی اشکال فرض می شود؛ به عبارت دیگر هر چه اهالیِ مسئول و دلسوزِ حوزه فرهنگ، هنر و تربیت، رشته می کنند، سینمای بی ادب و آداب، پنبه می کند. جوامع متمدن برای اعتلای فرهنگ، از آثار و ابزار فرهنگی کمک می گیرند؛ رمان، داستان، فیلم و تئاتر اگر چه در وهله اول قرار است مخاطب را سرگرم کند اما در لایه ای عمیق تر، خاصیت آگاه سازی و ترغیب به تأمل و تفکر دارند. سینما، مدرسه اخلاق نیست ولی قرار هم نیست آموزشگاه رواج سبک سری و بی اخلاقی شود.

جدول سخت [شماره ۵۳۶]

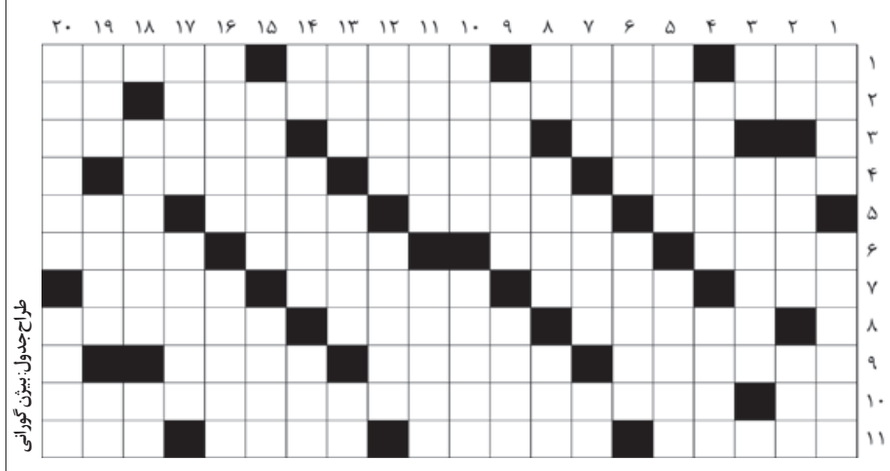
طراح جدول: بیژن گورانی

افقی:
۱ – گنجشک – هر عمل زشت و ناپسند – از ملزومات اداری – نا امید شدن ۲ – رمانی کوتاه به قلم رابرت لوییس استیونسون، نویسنده اسکاتلندی – مقدار اندک و ناچیز ۳ – حرکتی در ژیمناستیک – شکل و صورت – از مهم ترین وسترن های تاریخ سینما ساخته هاوارد هاکس ۴ – عیدی – پشت سر – درخشندگی ۵ – ارابه – دستگاه آرد کردن غلات – فصل پاییز – پس غذا ۶ – شاگرد مغازه – ویژگی – معنی و مفهوم – راه رفتن کودکانه ۷ – بی درنگ – نوعی پارچه – سابقه شغلی – روحانی زرتشتی ۸ – رشوه خواری – عهد و پیمان – ریسمان افسار اسب ۹ – سیاستمدار انقلابی معروف فرانسوی – دلداده شیرین – سریع ۱۰ – گوشه نشین شطرنج – سراینده مجموعه شعر های از زبان برگ و در کوچه باغ های نیشابور ۱۱ – ملاقات – آسمان بار ... نتوانست کشید – زبان کوچک – گوارا باد

عمودی:
۱ – بدرود – شفیع ۲ – منقار کوتاه – واحد نظامی – منجمد ۳ – هواپیمای سریع – قاضی تحقیق ۴ – رفت و آمد زیاد – مجموعه شعری از زنده یاد مهرداد اوستا ۵ – رایگان – چیره دست ۶ – زمخت و بدقواره – قسمت درونی بینی ۷ – دریاچه دیدنی خرم آباد – به هیچ وجه – کتابی پرتیراژ با موضوع زنان و جنگ نوشته سیده اعظم حسینی ۸ – فرمان اتومبیل – مرام – شکل و قالب ۹ – سخن چینی – خشنود کردن ۱۰ – نخ بافتنی – آسمان ۱۱ – خویشاوندان – شهری با طبیعت زیبا در مازندران ۱۲ – افزون شونده – همسان ۱۳ – دانشگاهی قدیمی در آمریکا – از بحور شعر – دریا ۱۴ – تکرار حرفی – لقب پادشاهان روسیه بود – کامل کننده جمله ۱۵ – از قبایل مغول – فعال و سر زنده ۱۶ – آستانه – نویسنده مشهور ادبیات کلمبیا ۱۷ – شکاک – افزایش آن موجب خودکفایی است ۱۸ – همسر کیکاووس – شهری در جنوب فرانسه و در ساحل دریای مدیترانه ۱۹ – پاداش – گرفتن – جدید ۲۰ – برشته شده – لهجه

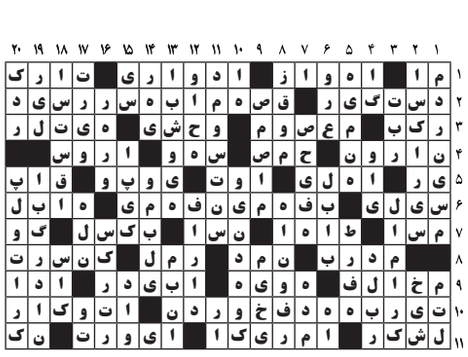
حل جدول شماره ۵۳۵

جدول متوسط [شماره ۷۳۲۵]

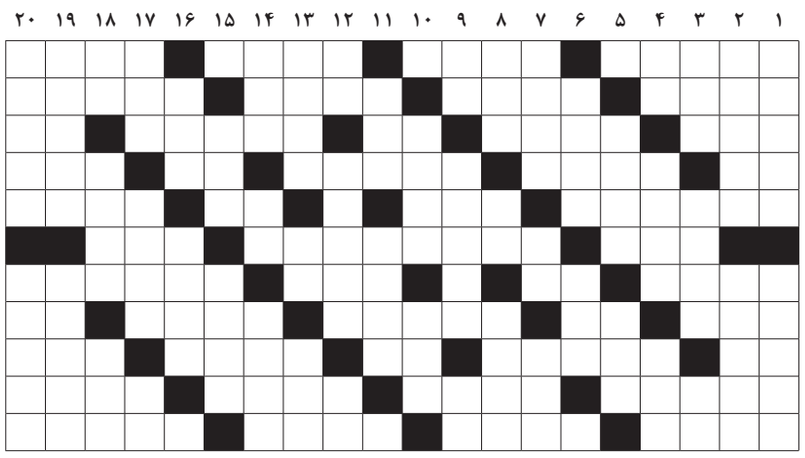
طراح جدول: مریم احمدی

افقی:
۱ – از صور فلکی – آن که به چیزی تشبیه شود – بیرق – ابزار رگ زدن ۲ – نماینده – نامی دخترانه به معنی پاکدامن – معطر – سردار دلیر ایرانی ۳ – زادگاه نیما – برقرار – چیز – التهاب مغز – اسم آذری ۴ – دروازه – اسمی پسرانه به معنی مرد آریایی – حیوان علف خوار – ضمیر متکبر – سوره چهارم قرآن کریم ۵ – گروگان گیر – رشد – خیس – راکب ۶ – آینده – دستگاهی که با فشار روغن کار می کند – جد ۷ – عضو تنفسی آبزیان – کفش چهارپایان – گوسفند جنگی – کانی شفافی که در ساعت سازی کاربرد دارد ۸ – قمر – آغوش – مضمحل – تریبون – دو یار همقد ۹ – گل سرخ – طعام – دست عرب – شاهد – پر و انباشته ۱۰ – آهنگ ساز بزرگ آلمانی – رنگارنگ – زیانکار – پایتخت پرو ۱۱ – سلام – بسته کوچک کاغذی – تندرست – شهری بر کرانه رود گنگ

عمودی:
۱ – نمایان – گلابی ۲ – حدنصاب ورزشی – سوق ۳ – جزیره ای در خلیج فارس – کشیدنی اسلحه – دلیر و پهلوان ۴ – رها – نیروی نظامی هرکشور – پسوند دارندگی ۵ – شهرآورد – دفعه ۶ – واجب – مخفی ۷ – استوار – نیز – حرارت ۸ – غوغا – سازشاکی – کشنده ۹ – مخترع تلفن – ساک مسافرتی – پوستین ۱۰ – بدجنس – عداوت ۱۱ – وسط – راهیابی ۱۲ – عدد ورزشی – چرخ چاه – کتف ۱۳ – تار و رشته – طلایه دار اعداد – جرب ۱۴ – فانوس دریایی – تنها – هنگام ۱۵ – افسانه – پهلو ۱۶ – دیدنی ارتش – مالاریا ۱۷ – خواب – گردنده – هرگز نه ۱۸ – ازبه پاکردنی ها – روبان – پادشاه ۱۹ – خوش گذران – زمان سنج خارجی ۲۰ – گیرنده امواج – یدکی

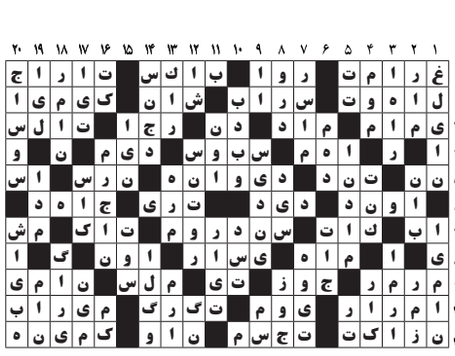
حل جدول شماره ۷۳۲۴